

Socialdepartementet

Yttrande, Promemoria Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Örnsköldsviks kommun har fått möjlighet att yttra sig över promemorian Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Sammanfattningsvis tillstyrker Örnsköldsviks kommun inte förslaget om jobbpremie. Behovet av att stimulera och öka drivkraften till självförsörjning bör kunna ske med andra medel och metoder.

Införande av jobbpremie

Örnsköldsviks kommun delar utredarnas bild av konsekvenserna med införande av jobbpremie till en kostnad om 603 mkr är i orimlig proportion till utfallet och önskade läget om självförsörjning.

I utredning framgår dessutom, citat: ”Mot bakgrund av att tidigare försök med liknande jobbpremier i Danmark inte gav några positiva sysselsättningseffekter för biståndsmottagare bedöms jobbpremien troligen endast ha mycket små eller inga effekter på sysselsättningen på kort sikt, och inga effekter på lång sikt.”

Även andra länder har försökt sig på liknande metoder utan större framgång. Det tenderar dock bli svårbedömt huruvida jobbpremien är det som blir drivkraften då det bygger på att man redan lämnat ekonomiskt bistånd för arbete och hur ska informationen då lämnas till den före detta klienten.

En fråga som blir aktuell är om det är rimligt att man får ett skattefritt påslag under några månader som kompensation för att man utfört avlönat arbete i stället för att erhålla ekonomiskt bistånd. Hur kan man utvärdera om det är en tillräcklig drivkraft till att inte återgå till ekonomiskt bistånd om skillnaden mellan lönen och biståndet är marginell?

Man anger även att näringsverksamhet inte räknas in i detta förslag vilket i sig blir missvisande då endast ett fåtal småföretagare kan ta ut en rimlig lön den första tiden i uppstarten av sin verksamhet. Risken är att drivkraft och motivation hos många enskilda falnar.

Försäkringskassan kommer med detta att få utökade arbetsuppgifter. En myndighet som redan idag ger uttryck av att vara överbelastad och där samarbetet med socialtjänsten många gånger åsidosätts av den orsaken.

Detta införande kommer att ta stora resurser i anspråk genom förarbete, information samt verkställighet. De berörda parterna bör därför i stället erhålla medel och styrning till bättre samverkan och metoder för att nå målet om självförsörjning.

Tidpunkten för införande

Enligt förslaget föreslås de nya bestämmelserna träda i kraft den 1 januari 2027.

För Örnsköldsviks kommun, liksom övriga kommuner, innebär den nya socialtjänstlagen en stor omställning och ett omfattande arbete. Kommunen har även fått information om andra omställningar kring ekonomiskt bistånd som kommer att träda i kraft under 2026 vilket gör att det kommer innebära stort arbete i omställningen och kräva ett stort arbete och behov av tid och stöd för att få detta nya arbetssätt implementerat. Detta förslag riskerar att det eftersträvaransvärda klientnära arbetet hänskjuts på framtiden, vilket i sig innebär att fler kommer längre ifrån arbete.

Ekonomi

Örnsköldsviks kommun ser att omställningsarbetet för att genomföra jobbpremien riskerar ta stora resurser i anspråk. Det innebär att kommunerna kommer lägga pengar på systemverktyg och utbildning för att kunna bistå Försäkringskassan med upplysningar kring ett fåtal ärenden.

Kommunerna kommer behöva resurser i form av tid för utbildning av handläggare samt information till klienterna, vilket innebär en ökad arbetsbelastning och kostnad. Tillgången på kvalificerade handläggare är även begränsad och rekryteringsfrågan inte enkel.

Det är dock positivt att kommunerna inte blir ansvariga för själva handläggningen, om än uppgiftsutlämnande kommer ta resurser i anspråk.

Annica Jonsson
Ordförande välfärdsnämnden